

9. Muzykal'noe vospitanie v shkole: Sb. Statej. In O.Apraksina. 1986, Moskva, Muzyka, 412 p.
10. Muzykal'noe obrazovanie v shkole: Pidruchnik dlya stud. Vnz. In L.V.Shkolyar, V.A. Shkolyar, E.D. Kritskaya i dr.; L.V.Shkolyar. 2011, Moskva, Muzyka, 560 p.
11. Osenneva M.S. Muzykal'noe vospitanie mladshikh shkol'nikov vo vneurochnoe vremya. In Osenneva M.S., Bezborodova L.A. 2001, Metodika muzykal'nogo vospitaniya mladshikh shkol'nikov: Pidruchnik dlya stud. Vnz, Moskva, Muzyka, 320 p.
12. Praslova G.A. 2005, Teoriya i metodika muzykal'nogo obrazovaniya detej doskol'nogo vozrasta: Pidruchnik dlya stud. Vnz, Sankt-Peterburg, DETSTVO-PRESS, 384 p.
13. Rachina B.S. 2007, Tekhnologii i metodika obucheniya muzyke v obshcheobrazovatel'noj shkole. Pidruchnik dlya stud. Vnz, Sankt-Peterburg, Kompozitor, 44 p.
14. Tel'charova R.A. 1986, Muzyka i kul'tura, Moskva, Znanie, 102 p.
15. Kharlamov I.F. 2002, Pedagogika: Ucheb, Minsk, Universitetskoe, 560 p.
16. Yafal'yan A.F. 2008, Teoriya i metodika muzykal'nogo vospitaniya v nachal'noj shkole: Pidruchnik dlya stud. Vnz, Rostov na Dony, Feniks, 380 p.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).19

Одинець Т.Є.

доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор
Хортицька національна академія, м. Запоріжжя

Коломийченко О.Ю.

кандидат педагогічних наук, доцент

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ПІЛАТЕСУ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ЖІНОК СЕРЕДЬНОГО ВІКУ З ДЕГЕНЕРАТИВНО-ДИСТРОФІЧНИМИ УРАЖЕННЯМИ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Дегенеративно-дистрофічні захворювання у жінок середнього віку є розповсюдженою патологією хребта, яка обумовлена малорухливим способом життя, недостатньою увагою до проблеми здоров'я хребта та ознак хвороби на початковому етапі її розвитку. Мета: визначити особливості поліпшення життєдіяльності у жінок середнього віку з дегенеративно-дистрофічними ураженнями поперекового відділу хребта засобами Пілатес. Методи дослідження: теоретичний аналіз наукової та методичної літератури, емпіричні (анкетування за опитувальниками Оствестрі, Ролланда-Морріса, візуально-аналогової шкали), педагогічний експеримент, методи математичної статистики. Результати: експериментальна перевірка ефективності розробленої програми фізичної терапії показала, що наприкінці дослідження у жінок основної групи відзначено вірогідно кращі показники за опитувальником Освестрі на 9,86 бала ($p < 0,05$), Роланда-Морріса – на 2,41 бала ($p < 0,05$), показника ВАШ – на 1 бал ($p < 0,05$) порівняно з жінками групи порівняння відповідно, що підтверджує ефективність запропонованої програми фізичної терапії із застосуванням засобів Пілатесу.

Ключові слова: фізична терапія, жінки, Пілатес, біль.

Odynets T.Ye., Kolomyichenko O.Yu. Application of pilates means in physical therapy of middle age women with degenerative-dystrophic lesions of the lumbar department. Degenerative-dystrophic diseases in middle-aged women are a common pathology of the spine, which is caused by a sedentary lifestyle, insufficient attention to the problem of spinal health and signs of the disease at an early stage of its development. Purpose: to determine the features of improving the vital functions of middle-aged women with degenerative-dystrophic lesions of the lumbar spine by Pilates. Research methods: theoretical analysis of scientific and methodological literature, empirical (questionnaires by Ostwestry, Rolland-Morris, visual-analog scale), pedagogical experiment, methods of mathematical statistics. The women of the main group were engaged in the developed program of physical therapy, which provides a reasonable choice of tools and methods, taking into account age, pain and functional status of the spine. For each patient of the main group, the means and methods of physical rehabilitation were selected individually, which would most effectively help to solve the problem and achieve the set goal. Classes were held individually 4 times a week for 40-50 minutes. Results: experimental verification of the effectiveness of the developed program of physical therapy showed that at the end of the study women of the main group had better indicators according to the questionnaire Osvestri by 9.86 points ($p < 0.05$), Roland-Morris – by 2.41 points ($p < 0.05$), the indicator of VAS – by 1 point ($p < 0.05$) compared with women in the comparison group, respectively, which confirmed the effectiveness of the proposed program of physical therapy with the means of Pilates.

Keywords: physical therapy, women, Pilates, pain.

Постановка проблеми. Дегенеративно-дистрофічні захворювання у жінок середнього віку є розповсюдженою патологією хребта, яка обумовлена малорухливим способом життя, недостатньою увагою до проблеми здоров'я хребта та ознак хвороби на початковому етапі її розвитку [1]. Стан здоров'я поперекового відділу хребта у жінок середнього віку залежить від різних факторів, зокрема від проведення регулярних занять фізичними вправами, здорового харчування та способу життя. Для успішної корекції наявних порушень та попередження розвитку застосовують різноманітні засоби фізичної терапії: терапевтичні вправи, масаж, плавання, засоби оздоровчого фітнесу [2-6]. Провідні наукові дослідження [7-11] показують позитивний вплив засобів Пілатесу на стан хребта у жінок різного віку, нормалізацію м'язового тону, покращення амплітуди руху та якості життя жінок означеної нозології. Разом із тим, теоретичний аналіз наукових праць

дозволяє стверджувати, що проблема фізичної терапії жінок середнього віку з дегенеративно-дистрофічними ураженнями поперекового відділу хребта майже не вирішена, зокрема не визначено особливості впливу засобів Пілатесу на поліпшення життєдіяльності у жінок середнього віку з дегенеративно-дистрофічними ураженнями поперекового відділу хребта.

Мета дослідження – визначити особливості поліпшення життєдіяльності у жінок середнього віку з дегенеративно-дистрофічними ураженнями поперекового відділу хребта засобами Пілатес.

Методи та організація дослідження. В роботі було використано такі методи дослідження: теоретичний аналіз наукової та методичної літератури, емпіричні (анкетування за опитувальниками Освестрі, Роланда-Морріса, візуально-аналогової шкали), педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Опитувальник Роланда-Морріса застосовується при гострих і підгострих болях у спині [12]. Він включає 18 питань, що описують обмеження у зв'язку з болем у спині. Лікар підраховує загальну кількість зазначених хворим пунктів. Опитувальник Освестрі застосовується при хронічних і рецидивуючих болях у спині [5, 6]. Він дає можливість оцінити в балах вплив болю на самообслуговування, сон, суспільне життя, ходіння, пересування в просторі, здатність піднімати важкості, довго стояти і сидіти. 55 Опитувальник представлений 10 розділами, по 6 пунктів у кожному. Хворому пропонується зазначити у кожному розділі лише один пункт, який найбільш точно відображає його стан на момент обстеження. Лікар в залежності від порядкового номера пункту (1, 2, 3, 4, 5, 6) проставляє бали (0, 1, 2, 3, 4, 5). Максимальна кількість балів сягає 50. Аналіз за ВАШ, на якій пацієнту пропонується відобразити суб'єктивне відчуття болю. Шкала проградуйована від 0 до 10, де 0 – відсутність болю, 10 – максимально сильний біль, який коли-небудь доводилося відчувати пацієнту.

Дослідження проводилося на базі КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя. В дослідження брало участь 28 жінок. Методом випадкової вибірки було сформовано основну групу (ОГ) та групи порівняння (ГП) по 14 осіб у кожній, середній вік досліджуваних становив відповідно $40,44 \pm 1,25$ та $41,60 \pm 1,14$ років. Критеріями включення жінок у дослідження були: біль в попереково-крижовій ділянці без іррадіації в ногу, інтенсивність болю 4 бали за ВАШ і більше, тривалість болю 3 місяці і більше; згода на участь у дослідженні.

Критеріями виключення були: наявність важкої соматичної патології, подагра, гострі стани, синдром кінського хвоста. Обстеження порушень життєдіяльності та болю проводилося двічі: на початку дослідження, а також наприкінці (через 1 місяць). Жінки групи порівняння займалися за програмою лікувальної гімнастики КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради, основної – за розробленою програмою фізичної терапії, що передбачає обґрунтований вибір засобів і методів з урахуванням віку, особливостей болю та функціонального стану хребта. Для кожної пацієнтки основної групи добиралася індивідуально ті засоби, методи фізичної реабілітації, які найефективніше допоможуть вирішити завдання та досягти поставленої мети. Заняття проводилися індивідуально 4 рази на тиждень по 40–50 хв.

Результати дослідження та їх обговорення. У результаті проведеного експериментального дослідження було показано позитивний вплив та доцільність застосування розробленої програми фізичної терапії для поліпшення показників життєдіяльності, які оцінювалися за допомогою опитувальників Освестрі та Роланда-Морріса, а також болю за візуально-аналоговою шкалою (ВАШ). Зміна показників функціонального стану хребта представлена в таблиці 1.

Таблиця 1

Зміна показників життєдіяльності та болю ($M \pm m$) у жінок основної групи (ОГ) та групи порівняння (ГП) упродовж реабілітації

Показник, од. вимір.	ОГ (n=14)			ГП (n=14)		
	до	після	p	до	після	p
Освестрі, бали	$35,06 \pm 0,98$	$25,19 \pm 0,87^*$	$<0,05$	$35,86 \pm 0,98$	$35,05 \pm 0,98$	$>0,05$
Роланда-Морріса	$8,97 \pm 0,18$	$6,16 \pm 0,16^*$	$<0,05$	$8,97 \pm 0,18$	$8,57 \pm 0,19$	$>0,05$
ВАШ, бали	$5,79 \pm 3,84$	$4,00 \pm 3,80^*$	$<0,05$	$5,61 \pm 3,15$	$5,00 \pm 2,18$	$>0,05$

Примітки: * – $p < 0,05$ при порівнянні кінцевих показників основної групи та групи порівняння.

За результатами підсумкового реабілітаційного обстеження встановлено, що в групі порівняння не вдалося зафіксувати вірогідного поліпшення болю чи порушень життєдіяльності, водночас в основній групі такі зміни відбувалися за всіма досліджуваними показниками. Зокрема абсолютний показник за опитувальником Освестрі в ОГ вірогідно зменшився на 9,87 бала ($p < 0,05$), за опитувальником Роланда-Морріса – на 2,81 бала ($p < 0,05$), в ГП – на 0,81 бала та 0,40 бала відповідно ($p > 0,05$). Про поступове зменшення болю також свідчило зменшення показника ВАШ на 1,79 бала ($p < 0,05$) в ОГ проти 0,61 бала в ГП ($p > 0,05$).

Детальний аналіз відповідей жінок за опитувальником Освестрі показав, що 80% жінок ОГ відчували слабкий біль, водночас ГП – помірний. Щодо самообслуговування – всі жінки які входили у основну групу і у групу порівняння можуть нормально про себе дбати і це не викликає значного болю. Щодо підняття предметів то всі жінки, як основної так і групи порівняння, відповіли, що можуть підняти лише легкі речі, якщо вони розташовані зручно.

Аналіз відповідей жінок з розділу «Ходьба» показав, що лише 30% жінок ОГ можуть долати відстані не більш як 1 кілометр, 70% – зовсім не мали проблем при ходьбі, хоча і не планували довгих походів пішки; водночас відповіді жінок ГП в цьому розділі розподілились таким чином: 40% жінкам біль не дозволяла пройти більше 500 метрів; 20% - 100 метрів. Жінки основної групи відповіли, що не мають больових відчуттів у процесі ходьби, хоча під час довгих прогулянок можуть відчувати біль. Щодо положення сидячи, то 60% жінок ОГ можуть сидіти на будь-якому стільці, скільки захочуть, 40% не можуть сидіти через біль більше однієї години; в ГП відповідно 40% та 60% жінок. Аналіз відповідей жінок з розділу «Положення стоячи» показав, що у жінок основної групи 70% можуть стояти стільки, скільки захочуть, без особливого болю, в ГП – 30%.

Ужодної з жінок основної групи і групи порівняння не виникало проблем зі сном через біль у хребті.

Щодо дозвілля, то 60% жінок, які входять у основну групу можуть нормально проводити дозвілля та не відчують при цьому особливого болю, 40% відповіли, що біль не здійснює значного впливу на їхнє дозвілля, за виключенням інтересів, які потребують найбільшої активності, таких як спорт та танці. Серед жінок групи порівняння, 40% відповіли, що

біль не здійснює значного впливу на їхнє дозвілля, за виключенням інтересів, які потребують найбільшої активності, 60% можуть нормально проводити дозвілля, але відчувають посилення болю.

Щодо мандрівок, то 70% жінок основної групи мають змогу долати відстані у транспорті без болю, 30% – мандрують без обмежень, але це викликає посилення болю. 50% жінок групи порівняння можуть витримати поїздки в межах 2-х годин, 40% – мандрують без обмежень, проте це провокує загострення болю.

При порівнянні кінцевих показників болю та обмеження життєдіяльності основної групи та групи порівняння було встановлено наявність вірогідної різниці за деякими з них. Фактичне значення за опитувальником Освестрі на 9,86 бала ($p < 0,05$) меншим у жінок ОГ порівняно з ГП, Роланда-Морріса – на 2,41 бала ($p < 0,05$), показника ВАШ – на 1 бал ($p < 0,05$), що свідчить про позитивний вплив засобів Пілатесу на поліпшення життєдіяльності, а також зменшення больового синдрому у жінок середнього віку з дегенеративно-дистрофічними ураженнями хребта.

Висновки. Результати проведеного дослідження свідчать про те, що наприкінці застосування курсу фізичної терапії у жінок основної групи відзначено вірогідно кращі показники за опитувальником Освестрі на 9,86 бала ($p < 0,05$), Роланда-Морріса – на 2,41 бала ($p < 0,05$), показника ВАШ – на 1 бал ($p < 0,05$) порівняно з жінками групи порівняння відповідно, що підтверджує ефективність запропонованої програми фізичної терапії із застосуванням засобів Пілатесу.

Перспективи подальших досліджень передбачають розробку та визначення ефективності програми фізичної терапії із застосуванням засобів Пілатесу щодо поліпшення функціонального стану хребта та якості життя жінок середнього віку з дегенеративно-дистрофічними ураженнями поперекового відділу хребта.

Література

1. Amini M., Ghasemi G. Comparison of the Effect of Barreausul and Pilates Exercises on Quality of Life of Women with Chronic Low Back Pain. *Journal of Paramedical Sciences & Rehabilitation*. 2020. Vol. 9 (1). P. 7-17.
2. Askari A., Ashtianiy A., Ghiasi F., Hosseinifar M., Akbari A. Modified Pilates versus general exercises effectiveness on lumbopelvic motor control, trunk muscles endurance, in nonspecific chronic low back pain women. *Journal of Advanced Pharmacy Education & Research*. 2020. Vol. 10. P. 17-27.
3. Bertoli J., Biduski G. M., de la Rocha Freitas C. Six weeks of Mat Pilates training are enough to improve functional capacity in elderly women. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*. 2017. Vol. 21 (4). P. 1003-1008.
4. Buttelli A. C. K., Costa R. R., Farinha J. B., De Oliveira Fagundes A., Vieira A. F., Barroso B. M., Bracht C. G., Coconcelli L., Reichert T., Da Rocha V. D. Pilates training improves aerobic capacity, but not lipid or lipoprotein levels in elderly women with dyslipidemia: a controlled trial. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*. 2020. Vol. 1. P. 117-127.
5. Byrnes K., Wu P.-J., Whillier S. Is Pilates an effective rehabilitation tool? A systematic review. *Journal of bodywork and movement therapies*. 2018. Vol. 22 (1). P. 192-202.
6. Cruz J. C., Liberali R., Cruz T. M., Netto M. I. The Pilates method in the rehabilitation of musculoskeletal disorders: a systematic review. *Fisioterapia em Movimento*. 2016. Vol. 29 (3). P. 609-622.
7. Gandolfi N. R. S., Corrente J. E., De Vitta A., Gollino L., da Silva Mazeto G. M. F. The influence of the Pilates method on quality of life and bone remodelling in older women: a controlled study. *Quality of Life Research*. 2020. Vol. 29 (2). P. 381-389.
8. González-Gálvez N., Marcos-Pardo P. J., Trejo-Alfaro H., Vaquero-Cristóbal R. Effect of 9-month Pilates program on sagittal spinal curvatures and hamstring extensibility in adolescents: Randomised controlled trial. *Scientific reports*. 2020. Vol. 10. P. 1-8.
9. Kliziene I., Sipaviciene S., Vilkiene J., Astrauskiene A., Cibulskas G., Klizas S., Cizauskas G. Effects of a 16-week Pilates exercises training program for isometric trunk extension and flexion strength. *Journal of bodywork and movement therapies*. 2017. Vol. 21 (1). P. 124-132.
10. Kulkarni M., Saini S., Palekar T., Hamdulay N. Effects of pilates on core muscle strength and endurance in post 6 months delivered women. *Proteus journal*. Vol.11 (8). 2020. P. 136-151.
11. Mazzarino M., Kerr D., Morris M. E. Pilates program design and health benefits for pregnant women: A practitioners' survey. *Journal of bodywork and movement therapies*. 2018. Vol. 22 (2). P. 411-417.
12. Roland M. A study of the natural history of back pain. Part I: development of a reliable and sensitive measure of disability in low-back pain. *Spine*. 1983. Vol. 8(2). P. 141-144.

References

1. Amini, M. & Ghasemi, G. (2020). Comparison of the Effect of Barreausul and Pilates Exercises on Quality of Life of Women with Chronic Low Back Pain. *Journal of Paramedical Sciences & Rehabilitation*, Vol. 9 (1), 7-17.
2. Askari, A., Ashtianiy, A., Ghiasi, F., Hosseinifar, M. & Akbari, A. (2020). Modified Pilates versus general exercises effectiveness on lumbopelvic motor control, trunk muscles endurance, in nonspecific chronic low back pain women. *Journal of Advanced Pharmacy Education & Research*, Vol. 10, 17-27.
3. Bertoli, J., Biduski, G. M. & de la Rocha Freitas C. (2017). Six weeks of Mat Pilates training are enough to improve functional capacity in elderly women. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, Vol. 21 (4), 1003-1008.
4. Buttelli, A. C. K., Costa, R. R., Farinha, J. B., De Oliveira Fagundes A., Vieira, A. F., Barroso, B. M. & Bracht C. G. (2020). Pilates training improves aerobic capacity, but not lipid or lipoprotein levels in elderly women with dyslipidemia: a controlled trial. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, Vol. 1, 117-127.
5. Byrnes, K., Wu, P.-J. & Whillier, S. (2018). Is Pilates an effective rehabilitation tool? A systematic review. *Journal of bodywork and movement therapies*, Vol. 22 (1), 192-202.
6. Cruz, J. C., Liberali, R., Cruz, T. M. & Netto, M. I. (2016). The Pilates method in the rehabilitation of musculoskeletal disorders: a systematic review. *Fisioterapia em Movimento*, Vol. 29 (3), 609-622.
7. Gandolfi, N. R. S., Corrente, J. E., De Vitta, A., Gollino, L. & da Silva Mazeto, G. M. F. (2020). The influence of the Pilates method on quality of life and bone remodelling in older women: a controlled study. *Quality of Life Research*, Vol. 29 (2), 381-

389.

8. González-Gálvez, N., Marcos-Pardo, P. J., Trejo-Alfaro, H. & Vaquero-Cristóbal, R. (2020). Effect of 9-month Pilates program on sagittal spinal curvatures and hamstring extensibility in adolescents: Randomised controlled trial. *Scientific reports*, Vol. 10, 1-8.
9. Kliziene, I., Sipaviciene, S., Vilkiene, J., Astrauskiene, A., Cibulskas, G., Klizas, S. & Cizauskas, G. (2017). Effects of a 16-week Pilates exercises training program for isometric trunk extension and flexion strength. *Journal of bodywork and movement therapies*, Vol. 21 (1), 124-132.
10. Kulkarni, M., Saini, S., Palekar, T. & Hamdulay, N. (2020). Effects of pilates on core muscle strength and endurance in post 6 months delivered women. *Proteus journal*, Vol.11 (8), 136–151.
11. Mazzarino, M., Kerr, D. & Morris, M. E. (2018). Pilates program design and health benefits for pregnant women: A practitioners' survey. *Journal of bodywork and movement therapies*, Vol. 22 (2), 411-417.
12. Roland, M. (1983). A study of the natural history of back pain. Part I: development of a reliable and sensitive measure of disability in low-back pain. *Spine*. 1983, Vol. 8(2), 141–144.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).20

УДК 796.2-053.4

Пасічник Вікторія
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри спортивних та рекреаційних ігор;
Пітин Марьян
доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор,
професор кафедри теорії спорту та фізичної культури
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м Львів
Глухов Іван
канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Херсонського державного університету
Дробот Катерина
магістр, викладач кафедри біологічних основ фізичного виховання і спорту
Херсонського державного університету

ЗАГАЛЬНІ ФУНКЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Мета: охарактеризувати загальні функції концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Методи дослідження:* теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, індукція та дедукція, абстрагування, порівняння, класифікація та систематизація. *Результати:* висвітлено місце та сутність ігрової діяльності в освітньо-виховному процесі сучасного закладу дошкільної освіти. Зазначено функції, як певну категорію системного підходу. Вона представлена самостійними властивостями та має своїм призначенням описовість системи ігрової діяльності у межах фізичного виховання ЗДО, що повинна здійснюватися для досягнення узагальненої мети. До групи загальних функцій концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО віднесено ті, які виступають атрибутом приналежності запропонованих нами наукових поглядів щодо цінності ігрової діяльності в межах фізичного виховання та реалізації базових завдань для дошкільнят. До цієї групи функцій залучено розвивальну, розважальну, комунікативну, діагностичну, корекційну та соціалізувальну.

Ключові слова: ігрова діяльність, функції, діти дошкільного віку.

Pasichnyk Viktoriya, Pityn Maryan, Hlukhov Ivan, Drobot Kateryna. General functions of the concept of play activity in physical education of preschool children. *Child-centered education seeks to purposefully use play activities in the educational process, as it creates an atmosphere of psychological comfort for preschool children, and due to its natural qualities, this phenomenon is endowed with great pedagogical potential that promotes the development of physical, mental, social, spiritual personality. Purpose of the article: characterize the backbone functions of the concept of playfulness in the physical education of children of the preschool age. Methods of preliminaries: theoretical analysis and publicity of literary sources, induction and deduction, abstract, interpretation, classification and systematization. Result: the day is visibly the day and the day of the playfulness in the educational process of everyday life to the foundation of preschool education. The function is assigned as a category of the system approach. Vona is represented by independent authorities and their assigned descriptions of the system of gaming activity at the boundaries of physical education to the foundation of preschool education, which is guilty of working for the achievement of public awareness. Prior to the group of foreign functions of the concept of game performance at the basis of physical development of the preschool education, it was introduced, which is an attribute of belonging, proponated by us on audio looks, and the value of the Up to the whole group of functions, the development, entertaining, communication, diagnostics, correction and socialization have been obtained.*

Key words: game performance, functions, children of preschool age.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальні зміни, що відбуваються в сучасному культурно-освітньому просторі, суспільні запити і потреби утворюють думку про пріоритет дитинства як найвідповідальнішого періоду становлення особистості. Саме в дошкільному віці відбувається становлення особистості